มาหัดอู้กำเมืองกั๋นเต๊อะ..(มาหัดพูดคำเมืองเหนือกันเถอะ)

ภาษาถิ่นนั้นถือว่าเป็นภาษาที่สวยงาม บ่งบอกถึงวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คน ในท้องถิ่นของแต่ละภาค ของแต่ละที่ได้เป็นอย่างดี โดยภาษาถิ่นเป็นภาษาย่อยที่ใช้พูดจากันในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากมาตรฐาน หรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศใช้กัน โดยภาษาถิ่นของภาคเหนือ เรียกว่า**ภาษาถิ่นพายัพ (คำเมือง) นั่นคือ ภาษาถิ่นที่ใช้สื่อสารอยู่ในบางจังหวัดของภาคเหนือตอนบน หรือภาษาในอาณาจักรล้านนาเดิม มักจะพูดกันมากในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา ลำปาง น่าน ลำพูน ตาก แพร่** เป็นต้น โดยในครั้งนี้ เราก็ได้รวบรวมศัพท์ ภาษาเหนือ ที่เรามักจะได้ยินผ่านหูบ่อยๆ มาฝากเพื่อนๆ กัน จะได้ อู้กำเมืองกันได้สบายๆ

คำเมืองยังสามารถแบ่งออกเป็นสำเนียงล้านนาตะวันตก (ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน) และสำเนียงล้านนาตะวันออก (ในจังหวัดเชียงราย พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน) ซึ่งจะมีความแตกต่างกันบ้าง คือ สำเนียงล้านนาตะวันตกเรียก “กำเจียงใหม่” คือสำเนียงเชียงใหม่ มีลักษณะเนิบ ช้า ฟังดูอ่อนหวาน ส่วนสำเนียงล้านนาตะวันตกจะห้วน สั้น ดุดันกว่า แต่ที่เหมือนกันคือการออกเสียงนาสิก ไม่มีคำควบกล้ำ ร ล เช่น “เกลือ” ออกเสียงเป็น “เกีย” และเสียง เอือะ เอือ จำเป็นเสียง เอียะ เอีย เช่น “เกือก(รองเท้า)” ออกเสียงเป็น “เกียก” “เชือก” ออกเสียงเป็น “เชียก” “เปลือก” ออกเสียงเป็น “เปียก” อักษร ช จะแทนด้วย จ เช่น “ช้าง” ออกเสียงเป็น “จ๊าง” “ช้า” ออกเสียงเป็น “จ๊า” “เช้า” ออกเสียงเป็น “เจ๊า” เป็นต้น

ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาเหนือ คำนาม สรรพนาม

ฉัน = เปิ้น (สุภาพ) , ฮา (ไม่ค่อยสุภาพส่วนใหญ่ใช้กับเพื่อนผู้ชาย)

เธอ = ตั๋ว (สุภาพ) , คิง (ไม่ค่อยสุภาพส่วนใหญ่ใช้กับเพื่อนผู้ชาย)

เขา (สรรพนามบุรุษที่ 3) = เปิ้น

ปู่ย่าตายาย ลุงป้าน้าอา = อุ้ย (เช่น แม่อุ้ย ป้ออุ้ย)

ผู้ชาย = ป้อจาย

ผู้หญิง = แม่ญิง

พวกเขา = หมู่เขา

พวกเธอ = สูเขา (สุภาพ), คิงเขา (ไม่ค่อยสุภาพส่วนใหญ่ใช้กับเพื่อนผู้ชาย)

พวกเรา = หมู่เฮา, เฮาเขา

พ่อ = ป้อ

พี่ชาย = อ้าย, ปี่

พี่สาว = ปี่

ยี่สิบบาท = ซาวบาท

ยี่สิบเอ็ด = ซาวเอ็ด

เรือน = เฮือน

โรงเรียน = โฮงเฮียน

อิฐ = บ่าดินกี่

คำเล่าลือ = กำสีเน

ปฏิทิน = ปั๊กกะตืน คำเมืองแท้ๆจะแปลว่าปฏิทิน

ตัวอย่างประโยค คำทักทายภาษาเหนือ

สวัสดี๋คั๋บ ป้อแม่ปี้น้องทั้งหลาย = สวัสดีครับพ่อแม่พี่น้องทั้งหลาย

สบายดีบ๋อ = สบายดีไหม

เป๋นใดสบายดีบ๋อ = เป็นยังไง สบายดีไหม

บ่อป๊ะกั๋นจ้าดเมิน = ไม่เจอกันนานเลย

ไป๋ย่ะหยังอยู่ตี้ได๋ = ไปทำอะไรอยู่ที่ไหน

จากภาษาเหนือข้างบนในแต่ละหมวดนั้น ลองมาอู้กำเมืองกันดู และลองเอาไปอู้กับเพื่อนๆชาวเหนือกัน แล้วมาดูว่าเพื่อนคนเหนือจะฟังออกไหม

ผู้จัดทำ/เรียบเรียง : นางสาวณัฏฐนันท์ คงทน / นสม.ชก

หน่วยงาน : ฝ่ายข่าวและรายการ สวท.ปัตตานี

แหล่งที่มา : GotoKnow https://shorturl.asia/1rHIX/https://shorturl.asia/OjnWQ/มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม https://shorturl.asia/qXWKv